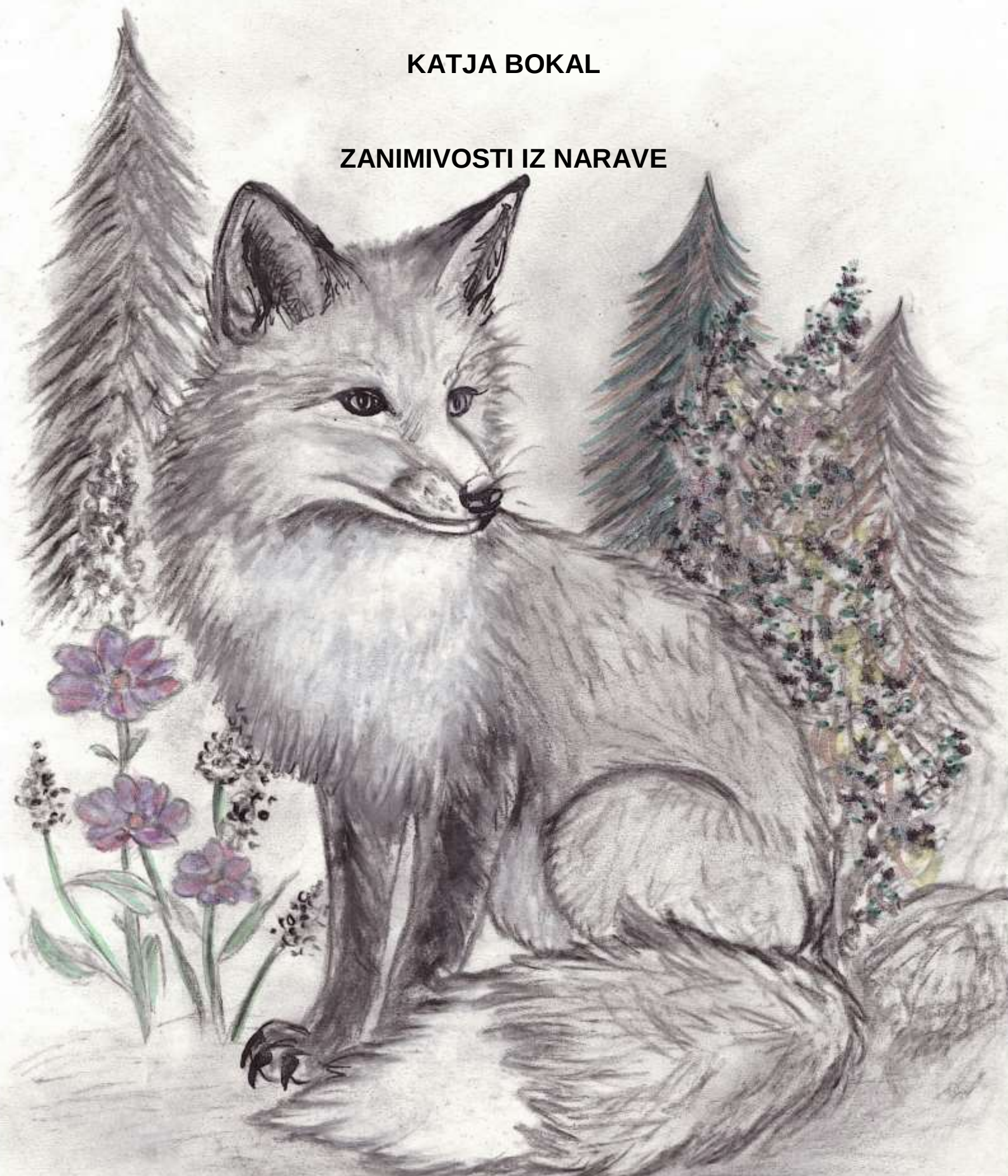

KATJA BOKAL

ZANIMIVOSTI IZ NARAVE

Ilustrirala Katja Bokal

Ka

Katja Bokal

Zanimivosti iz narave

Ilustrirala

Katja Bokal

Založila

REALKA, Jasna Colnerič, s. p.

Lastine 2e, 3250 Rogaška Slatina

Leto izdaje

2026

Noben del tega dela ne sme biti reproduciran, shranjen ali prepisan v katerikoli obliki oz. na katerikoli način, bodisi elektronsko ali mehansko s fotokopiranjem, snemanjem ali kako drugače brez predhodnega dovoljenja podjetja REALKA.

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici
[COBISS.SI-ID 287689219](#)
ISBN 978-961-97516-7-1 (PDF)

MIKORIZA GOBA – DREVO

GOBA RASTE POD DREVESOM, KER OD NJEGA DOBIVA POTREBNA HRANILA ZA RAST, DREVO PA OD GOBE PREJEMA VLAGO. DREVESNE KORENINE SEGAJO GLOBOKO V TLA. HIFE GOBE PA SO RAZPOREJENE OKOLI VRHNJEGA DELA KORENIN DREVES. SKUPAJ SO NELOČLJIVE, BREZ ENEGA NE BI BILO DRUGEGA.

TAKŠNO SIMBIOZO NAJDEMO TUDI V SVOJI DRUŽINI – MAMA PRIPRAVI TOPEL KAKAV, OČKA PA PREBERE PRAVLJICO ZA LAHKO NOČ.

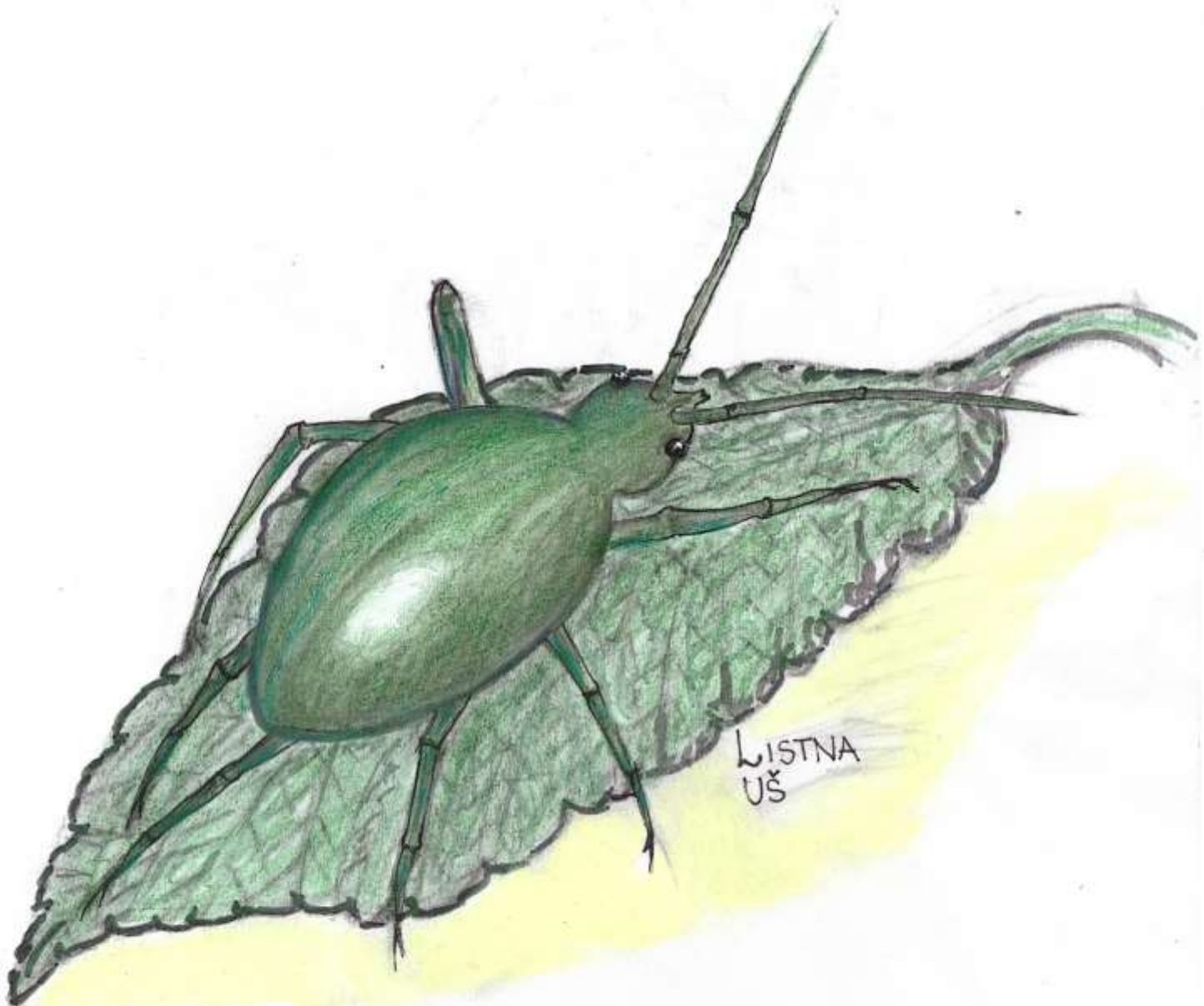
ČRNA MRAVLJA

ČEPRAV JE ZELO MAJHNA, JE V RESNICI ZELO MOČNA. NESE NAMREČ LAHKO KAR 18-KRAT TOLIKŠNO TEŽO, KOT TEHTA SAMA. MRAVLJE DELAVKE V MRAVLJIŠČE NOSIJO KOSCE LISTKOV, KI JIH NATO V MRAVLJIŠČU PREDELAJO V KAŠO SKUPAJ S SVOJIMI IZTREBKI. NATO S TO SNOVJO GOJIJO KORISTNE GLIVE ZA SVOJO PREHRANO. VSE TO IZBOLJŠA PRST IN V BLIŽINI MRAVLJIŠČ ZRASTEJO NOVA DREVESA.

LISTNA UŠ

V RESNICI JE LISTNA UŠ PROIZVAJALKA SLADKE MANE, KI JO IZLOČA IZ SVOJE RITKE. TO JE HRANA OZ. BOLJE REČENO SLADKARIJA ZA MRAVLJE. PIKAPOLONICA JE HROŠČEK, KI NA RASTLINAH LOVI LISTNE UŠI, ZATO JO IMAMO ZA KORISTNO VRSTO HROŠČA. ŽAL PA JE NAŠA DOMAČA VRSTA PIKAPOLONICE VSE BOLJ OGROŽENA. TO PA ZATO, KER V NAŠE DEŽELE PRIHAJAJO NOVE VRSTE TUJERODNIH PIKAPOLONIC, KI LOVIJO ENAKO HRANO KOT NAŠA DOMAČA VRSTA.

RAKI VITIČNJAKI

TUDI V MORJU NAJDEMO POSEBEN ODNOS. NA KITOVİ KOŽI SE NASELIJO RAKI VITIČNJAKI. ŽE KOT LIČINKE SE TRDNO PRITRDIJO NANJ. NATO CELO ŽIVLJENJE POTUJEJO Z NJIM NAOKOLI. TELO TE VRSTE RAKA PRERAŠČAJO APNENČASTE PLOŠČE, VEN PA MIGOTLJAJO LE NJEGOVE LOVKE. KO SE KIT PREHRANJUJE, KOSCI HRANE LETIJO NAOKOLI IN JIH LOVI TUDI RAK VITIČNJAK. ZANIMIVO, KAJNE?

HRASTOVA ŠIŠKA

NE VEM, ČE VESTE, AMPAK ŠIŠKA NA RASTLINI NE NASTANE SAMA OD SEBE. DEL RASTLINE NAMREČ NAPIKA SAMICA OSE ŠIŠKARICE, KI VANJO ŽELI LE ODLOŽITI SVOJA JAJČECA.

RASTLINA SE NA VBODE PRILAGODI TAKO, DA DEL SEBE ODEBELI Z NALAGANJEM SOKOV IN NAPOSLED NASTANE ŠIŠKA. KO IZ JAJČECA PRILEZE LIČINKA, SE POTRUDI IN PRELUKNJA OLESENELO ŠIŠKO IN PRILEZE NA PLANO, KJER SE NATO HRANI NA RASTLINI.

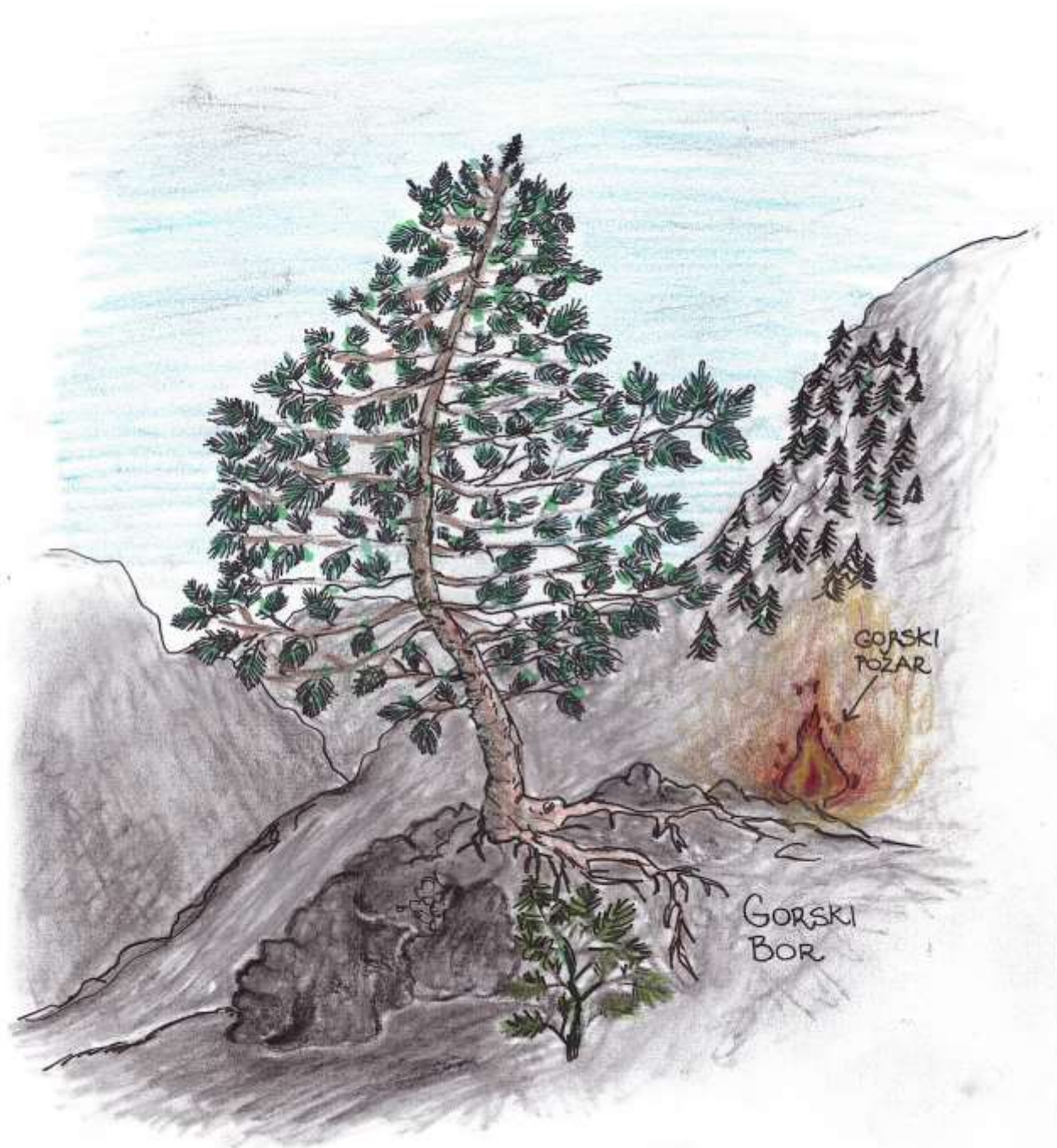
METULJA NA VEJICI

MED PARJENJEM SE SAMEC IN SAMICA RAZLIČNIH VRST ŽUŽELK, TUDI METULJEV, PRIBLIŽATA Z ZADKOMA. V TEM ČASU STA ZELO RANLJIVA. PRED PTIČI STA ZAVAROVANA Z ZANIMIVIM VZORCEM, KI OPONAŠAJO OČI SOVE. SOVA PA LOVI TUDI MANJŠE PTIČE, ZATO SE JO PTIČI BOJIJO. PAMETNA METULJA, ALI NE?

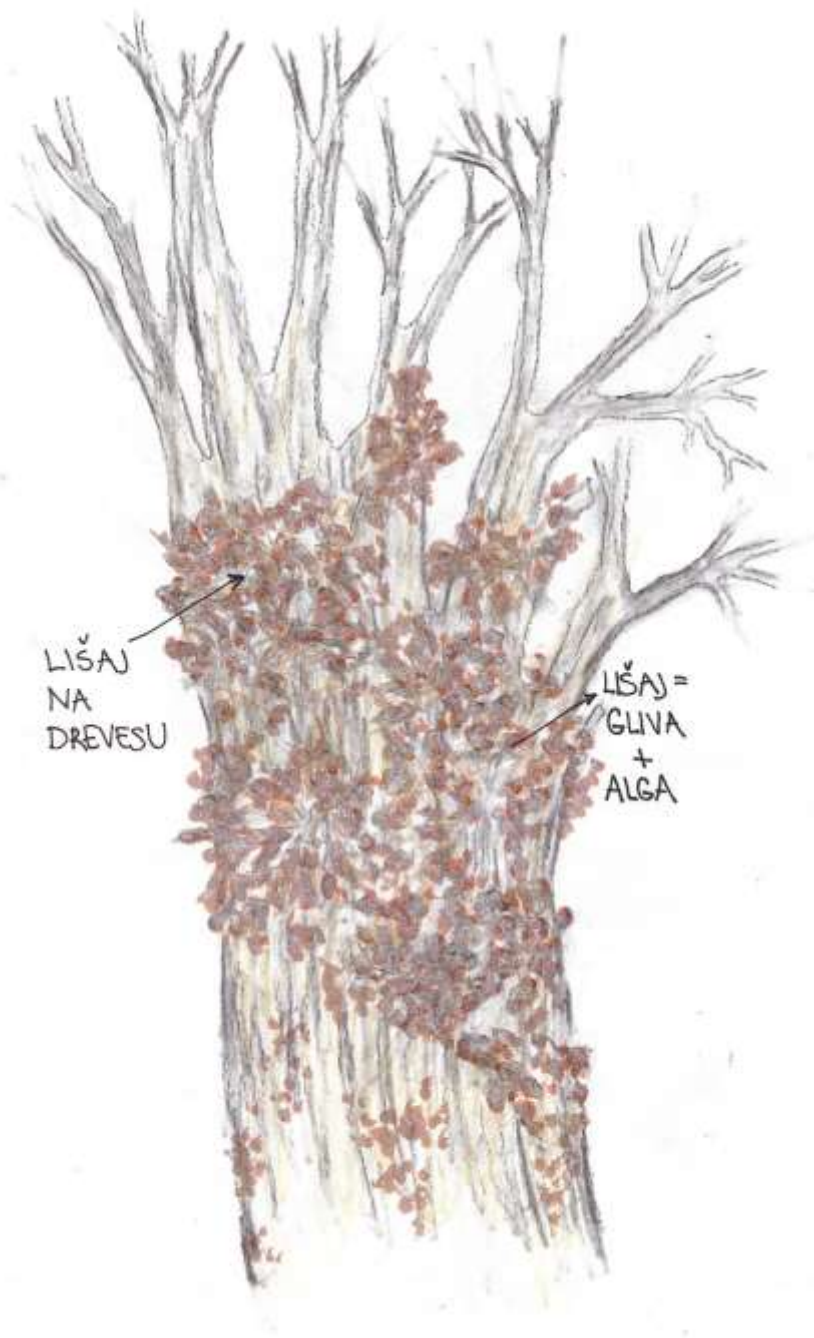
GORSKI BOR

NE BOSTE VERJELI, DA V NARAVI OBSTAJAJO VRSTE, KI SO ŽIVLJENJSKO ODVISNE OD SVOJEGA UNIČENJA! TAKŠNA VRSTA DREVESA JE NA PRIMER GORSKI BOR. ŠELE PO NARAVNEM GORSKEM POŽARU NASTANEJO TLA, POLNA HRANIL, DA LAHKO TAM ZRASTE NOVO DREVO.

LIŠAJ

STE ŽE KDAJ NA SPREHODU PO GOZDU OPAZILI NA DEBLIH DREVES POSEBNE ZELENOSTI SIVE ALI CELO RUMENE ZAPLATE ALI »BRAD«? VERJETNO STE – NO, TO JE BIL ZAGOTOVO LIŠAJ. NAČELOMA NAM LIŠAJI POKAŽEJO, DA JE ZRAK OKOLI NAS PRECEJ ČIST (NEONESNAŽEN). TAKŠEN JE BRADOVEC. LE DOLOČENE VRSTE SO ZELO STRPNE DO MESTNEGA OZRAČJA – NA PRIMER NAVADNI RUMENČEK.

LISICA Z REPOM V VODI

LISICA JE ZVITA ZVER, KI SE MED LOVOM SVOJE HRANE NALEZE TUDI ZAJEDAVCEV. KO SE ODLOČI, DA JE PIRATSKE NESNAGE DOVOLJ, ZGRABI KOS SUHEGA MAHU, NAJDE POTOK IN GRE RITEMSKO VANJ. PRIČNE Z REPOM. NATO SE POSTOPOMA POTAPLJA VANJ, DOKLER NE GLEDA IZ VODE LE ŠE NJEN SMRČEK. BREZ MOŽNOSTI OPRIJEMA VEČINOMA POSKAČEJO NA SUHO NA KOS MAHU. LISICA GA V PRAVEM TRENUTKU IZPUSTI PO POTOKU NAVZDOL. PA RECITE, DA NI ZVITA.

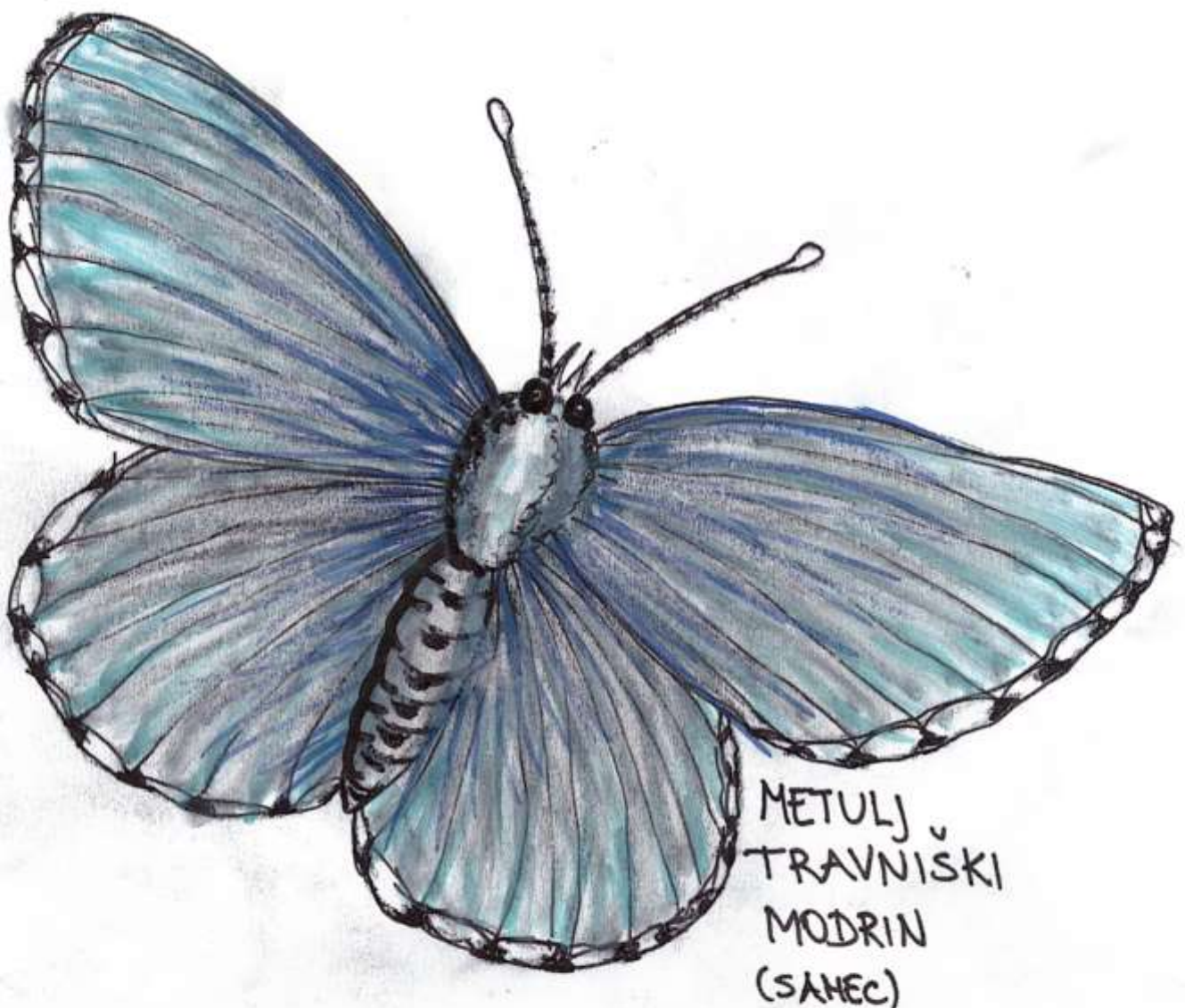
LISICA ZVITOREPKA

VERJETNO STE ŽE SLIŠALI, DA LISICA NIKOLI NE KRADE KOKOŠI PRI NAJBLIŽJEM KMETU. NO, TO DRŽI. LISICA SE NA LOV ZA PERJADJO PODA VEDNO DLJE OD SVOJEGA PRVEGA SOSEDA, SAJ DOBRO VE, DA JO TAKO LJUDJE TEŽJE IZSLEDIJO.

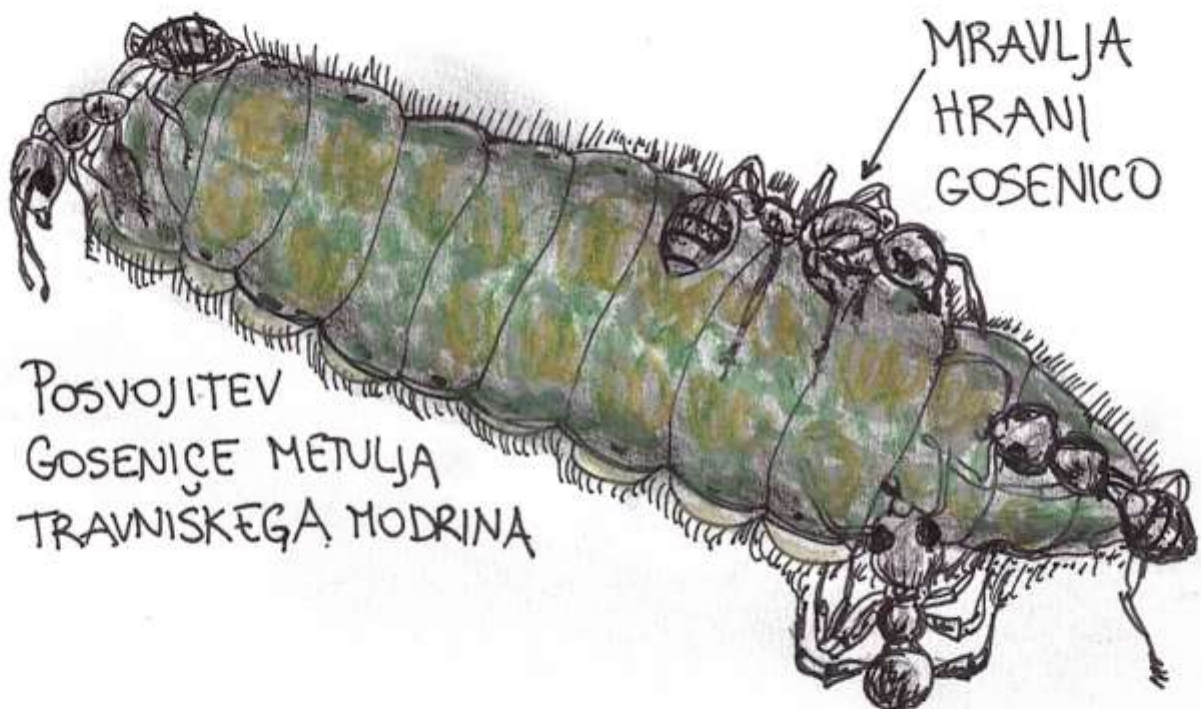
METULJ TRAVNIŠKI MODRIN

TO VRSTO METULJA NAJDEMO NA CVETOČIH TRAVNIKIH. OBOŽUJE DETELJO. SAMICA ODLOŽI JAJČECA V BLIŽINO STRAŠNICE IN VEDNO V NEPOSREDNO BLIŽINO MRAVLJIŠČA. IZ JAJČECA SE RAZVIJE LIČINKA IN KO PADE NA TLA, JO NAJDEJO MRAVLJE. ODDAJA NAMREČ POSEBEN VONJ, KI MRAVLJE SPOMINJA NA VONJ NJIHOVIH LIČINK. MRAVLJE JO ODNESEJO V MRAVLJIŠČE, KJER JO PRESKRBIJO S HRANO.

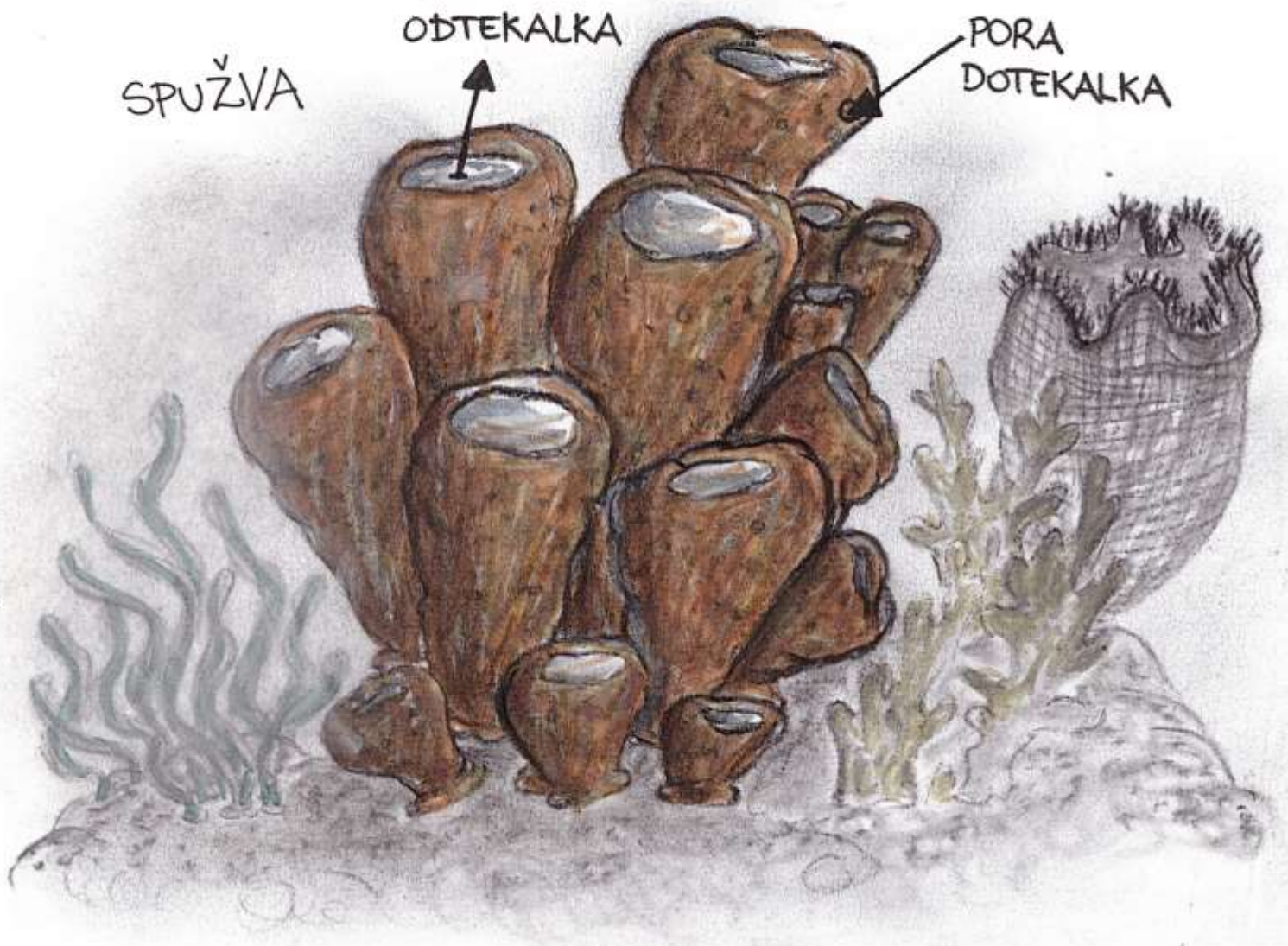
ODRASEL METULJ TRAVNIŠKEGA MODRINA

TAKO Z LAHKOTO PREŽIVI CELO ZIMO. V ZAMENO ZA TO DELO, JIM LIČINKA NUDI MANO, KI JO MRAVLJE OBOŽUJEJO. LIČINKA NATO POSTANE GOSENICA IN SE MORA HITRO PREBITI IZ MRAVLJIŠČA, SAJ NIMA VEČ ZAŠČITNEGA VONJA. RAZVIJE SE V ZAPREDEK IN NATO SPOMLADI V ODRASLO ŽIVAL – METULJA.

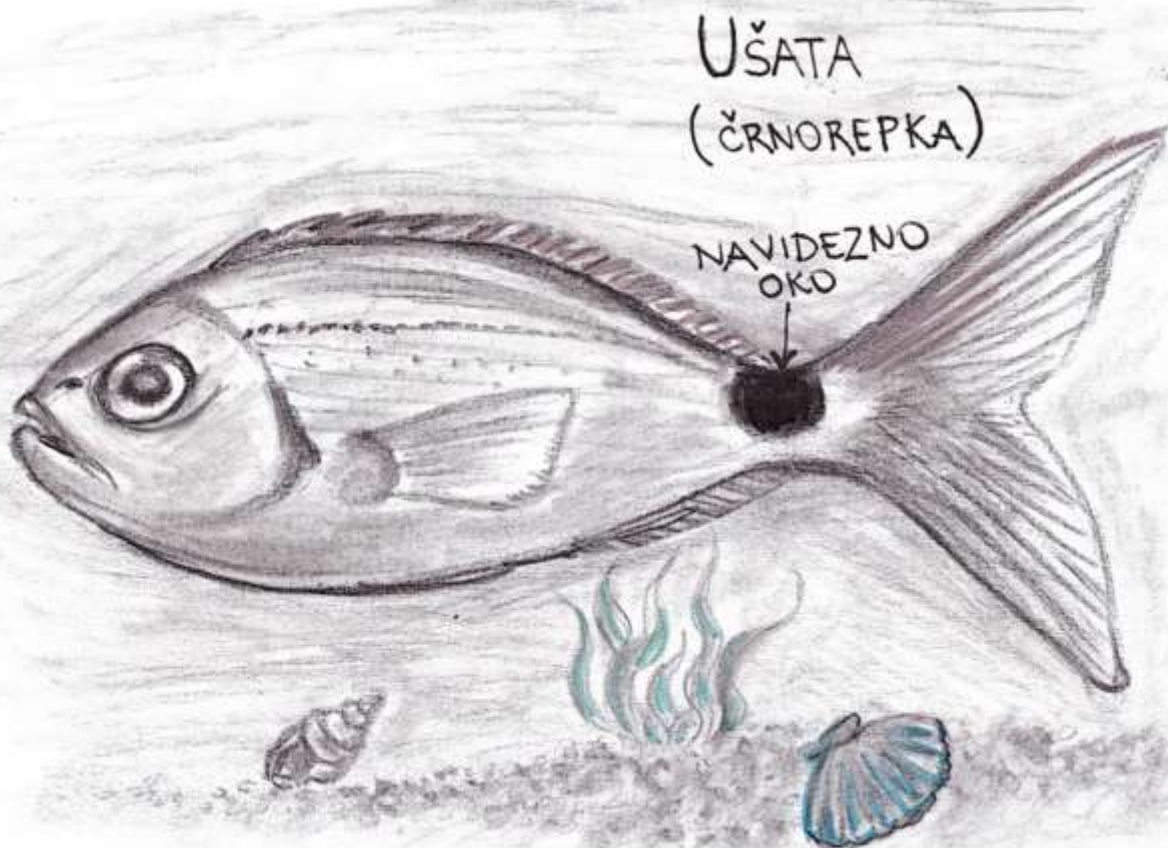
SPUŽVA

JE V RESNICI ZDRUŽBA ŽIVALI – MIKROSKOPSKO MAJHNIH CELIC OVRAATNIČARK. S SVOJIMI REPKI VRTINČIJO VODO V OGRODJU SPUŽVE IN SE TAKO PREHRANJUJEJO.

UŠATA ALI ČRNOREPKA

JE MORSKA RIBA OBREŽNEGA PASU. NA MORJU STE JIH Z DRUŽINO ZAGOTOVO OPAZILI. SO SREBRNE RIBE, S ČRNO PIKO NA OŽINI PRED REPNO PLAVUTJO. TAKO V JATI LAŽJE ZMEDEJO PLENILCE. ČE SO V NEVARNOSTI SAME, JIH MORDA PREPRIČAJO, DA JE NJIHOVA GLAVA NA DRUGI STRANI TELESA.

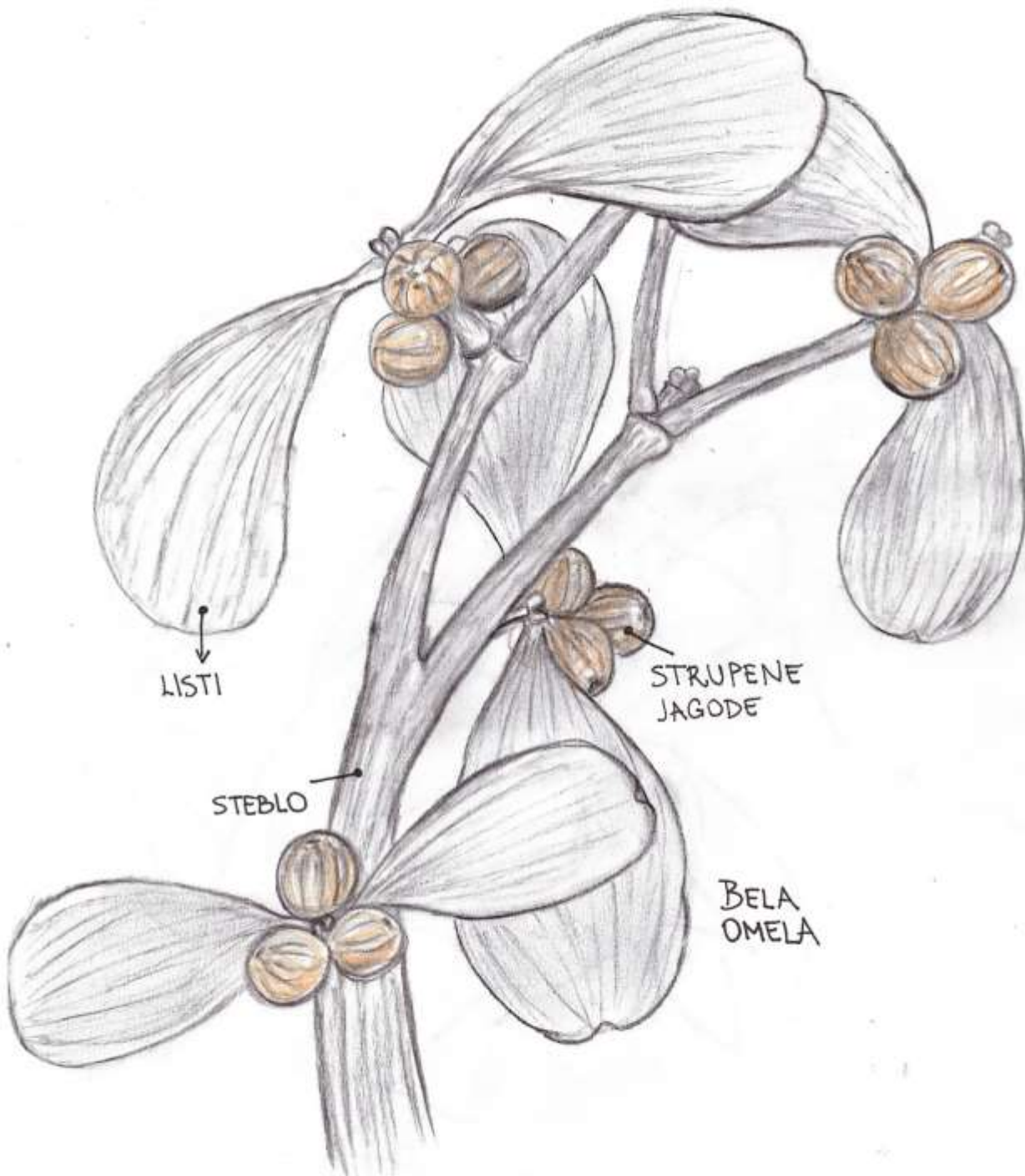
RAK SAMOTAR

KOT VSI RAKI, IMA RAD ČISTO MORSKO VODO. IMA RANLJIV ZADEK, GA SKRIJE V NAJDENO PRAZNO POLŽJO HIŠICO. NANJO SE POGOSTO NASELI OŽIGALKAR MORSKA VETERNICA. TA GA VARUJE PRED NEVARNOSTJO (RIBAMI, HOBOTNICAMI). V ZAMENO PA PRIČAKUJE KOSCE ULOVLJENE HRANE S STRANI SVOJEGA SPODNJEGA SOSEDA.

BELA OMELA

JE POLZAJEDAVSKA RASTLINA, KI V RESNICI TUDI SAMA VRŠI LASTNO PROIZVODNJO HRANIL. NJENO SEME PADE NA LUBJE DREVESA. S POSEBNIMI KORENINAMI SE VANJ ZARASTE IN DREVESU ČRPA DODATNO VLAGO TER SLADKORJE. NJENE JAGODE SO STRUPENE, STEBLA IN LISTI PA SO CELO UPORABNI ZA ČAJ. ČAJ NAJ BI VRAČAL SPOMIN.

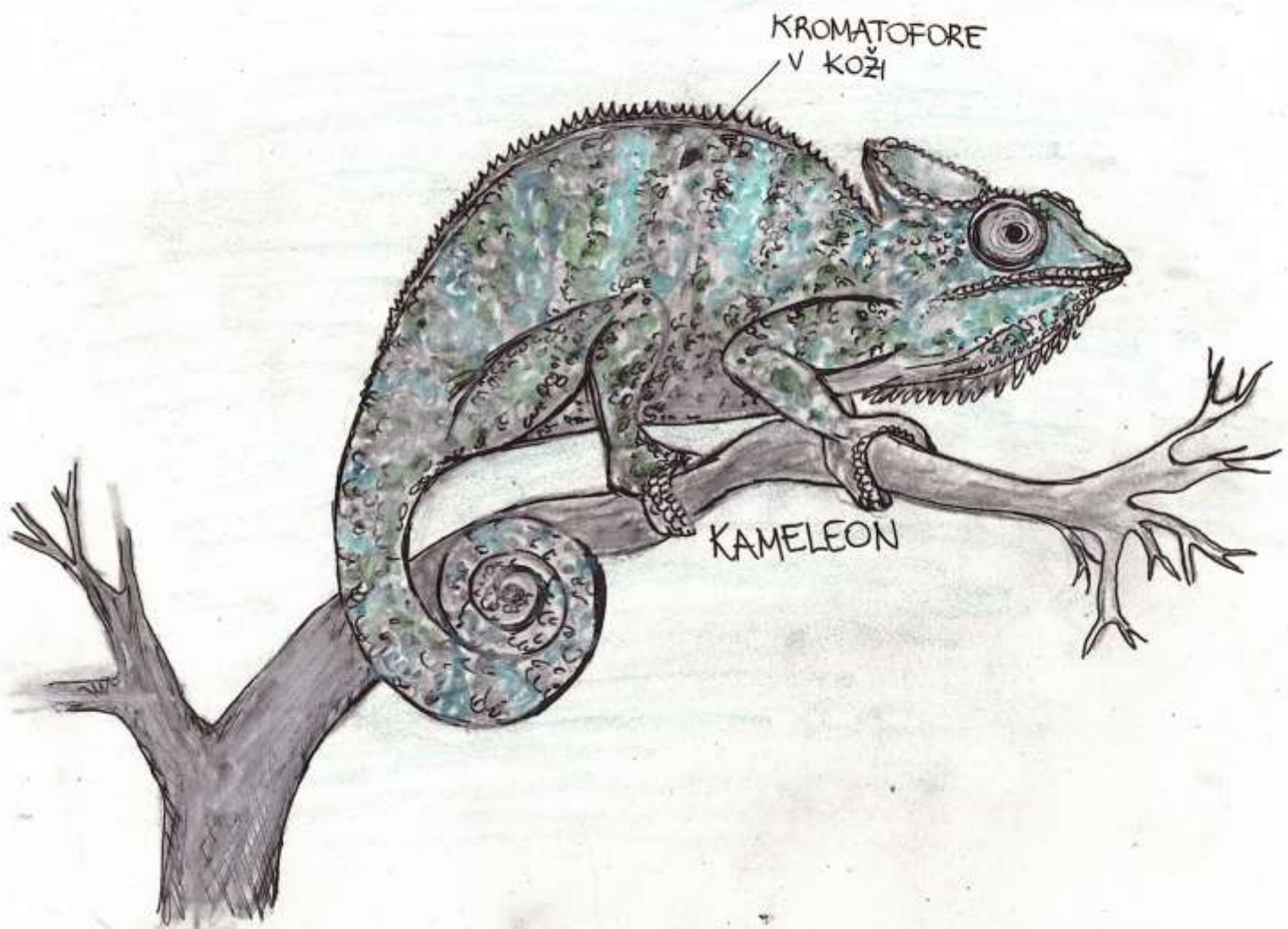
PTIČ NA OVCI

NEKATERA PAŠNA ŽIVINA TER TUDI DIVJE GOVEDO TER KONJI SO VESELI OBISKOVALCEV PTIČEV. TI RADI POBRSKAJO ZA KLOPI IN NEKATERIMI DRUGIMI ZAJEDAVCI IZ NJIHOVE KOŽE IN KRZNA. PTIČI SE TAKO NAHRANIJO, ŽIVAL, KOT JE OVCA, PA SE ZNEBI NEZAŽELENIH GOSTOV.

KAMELEON

JE VRSTA KUŠČARJA. ZELO RAD SPREMINJA BARVO SVOJE KOŽE. TAKO SE POGOVARJA S SVOJO OKOLICO IN OSTALIMI KAMELEONI. BARVO SPREMINJAJO PRAVZAPRAV CELICE V NJEGOVI KOŽI, IMENOVANE KROMATOFORE. PODOBNE CELICE IMAJO TUDI RECIMO HOBOTNICE.

ČEBELJIKO MAČJE UHO

JE ORHIDEJA, KI ZARADI SVOJE VELIKOSTI VIDI SMISEL V DRUŽENJU S ČMRLJI. S SVOJIM VZORCEM SPODNJEGA DELA CVETA OPONAŠA ČMRLJEVO SAMICO. SAMEC OPAZI VZOREC IN GA ZATO OBLETAVA, HKRATI PA HITREJE OPRAVI OPRAŠITEV CVETA ORHIDEJE. TUDI RASTLINE SO LAHKO ZVITE, KAJNE?

STRUPENA TISA

JE DREVESNA VRSTA, KI JE V CELOTI STRUPENA. POGOJNO JE MOČ UŽITI LE MEHKI DEL PLODU JAGODE. JAGODE LAHKO V CELOTI S SEMENOM BREZ ZASTRUPITVE POGOLTNEJO SAMO PTIČI. TO JE ZATO, KER IMAJO ZELO KRATEK PREBAVNI TRAKT IN SEMENA NE PREBAVIJO. SEME NATO PTIČ IZTREBI (POKAKA) IN JE VELIKA MOŽNOST ZASADITVE NOVE MLADE RASTLINE TISE. SLASTEN PRIGRIZEK ZA CENO ZASADITVE BI LAHKO REKLI.

FIŽOL – NAŠA HRANA PRIHODNOSTI

VERJETNO VESTE, DA SODOBNO KMETOVANJE IZROPA ZEMLJO HRANIL. DUŠIK JE TAKŠEN POMEMBEN MINERAL ZA RAST RASTLIN. NAJPOGOSTEJE JE POTREBNO RASTOČE RASTLINE DOGNOJEVATI. NO, STROČNICE, KOT JE TUDI GRAH, SO IZJEMA! ONE KAR SAME POSKRBIJO ZA GOJENJE KORISTNIH BAKTERIJ – NA SVOJIH KORENINAH. TAM SE NAHAJAJO DUŠIČNI GOMOLJČKI, KJER ŽIVIJO TE KORISTNE BAKTERIJE, KI BOGATIJO PRST Z DUŠIKOM.

